

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

До 70-річчя з дня народження Тетяни Вікторівни Серебровської

30 грудня 2017 року виповнюється 70 років професору Тетяні Вікторівні Серебровській - вченому, добре відомому і на батьківщині, і поза нею як фахівця в галузі фізіології і патофізіології гіпоксичних станів, а також популяризатору знань про механізми позитивного впливу інтервальної гіпоксії на організм людини.

Майбутня науковиця народилася в родині Марії Павлівни, студентки Київського медінституту та Віктора Пантелійовича Крамчанинів (льотчика, який пройшов усю війну).

У 6 років Тетяна пішла до київської школи № 48, що на Прорізній вулиці, яку закінчила зі срібною медаллю. Водночас вона займалася в музичній школі і готувалася вступати до консерваторії. Однак у 1966 р. Тетяна вступає на біологічний факультет Київського університету ім. Т.Г. Шевченка на кафедру фізіології людини і тварин, яку закінчила з червоним дипломом у 1972 р. Тетяна Вікторівна була дуже активною студенткою, очолювала робо-

ту студентського наукового гуртка, працювала викладачем музики, а потім з 1970-го року лаборантом на цій самій кафедрі. Дипломна робота, яку Серебровська Т.В. виконала під керівництвом свого наставника В.О. Цибенка, була присвячена дослідженню гіпоталамічної регуляції кисневих параметрів крові у собак. За матеріалами цієї роботи була опублікована перша її стаття в «Фізіологічному журналі СРСР ім. І. М. Сеченова». На цей час у Тетяни та її чоловіка Олександра Миколайовича Серебровського, аспіранта Інституту кібернетики НАНУ, вже було троє дітей. Тому коли навесні 1974-го року Тетяна Вікторівна за рекомендацією проф. В.О. Цибенка пішла влаштовуватися на роботу в Інститут фізіології ім. О.О. Богомольця, директор академік П.Г. Костюк із задоволенням прийняв її старшим лаборантом у відділ фізіології дихання. З тих пір Тетяна Вікторівна вже 43 роки без перерви і з великим ентузіазмом працює в цьому інституті, пройшовши нелегкий шлях від старшого лаборанта до провідного наукового співробітника і професора. У 1978 р. вона успішно захистила кандидатську, а в 1989 р. – докторську дисертації за спеціальністю «фізіологія людини і тварин», а в 2010 – отримала звання професора.

За понад сорокарічний період наукової діяльності Т.В. Серебровська виконала великий цикл робіт по дослідженню механізмів адаптації людини і тварин до нестачі кисню – гіпоксії. Вона організовувала і брала участь у десятках наукових експедицій в Приельбрусся, високогірні райони Тянь-Шаню, а також побувала на гірських вершинах Північної і Південної Америки, Японії, Тибету, Гімалаїв. Щорічно на міжнародних конференціях, куди її завжди запрошували як провідного експерта в галузі інтервальних гіпоксичних тренувань, вона невпинно й цілеспрямовано пропагувала розроблені в нашій країні методики їх використання як нефармакологічного способу підвищення

загальної неспецифічної резистентності організму, лікування та попередження низки хвороб, зокрема, бронхо-легеневих і серцево-судинних, діабету, хвороби Паркінсона, порушень чоловічої репродуктивної функції, для попередження передчасного старіння. Під її керівництвом розроблено нові прилади для інтервальних гіпоксичних тренувань, які отримали п'ять вітчизняних і два міжнародні патенти. Тетяна Вікторівна є автором кількох методичних рекомендацій з використання методу інтервальних гіпоксичних тренувань у клінічній практиці.

Результатом наукової діяльності Тетяни Вікторівни є понад 300 публікацій, серед яких 90 експериментальних статей і оглядів, опублікованих в провідних зарубіжних і вітчизняних журналах. У 2009 р. спільно з колегою з США Dr. Lei Xi (Virginia Commonwealth University) опублікували велику монографію «Intermittent Hypoxia: From Molecular Mechanisms to Clinical Applications» (видавництво Nova Science, USA), а в 2012 р., але вже в Лондоні (видавництво Springer) - ще одну «Intermittent Hypoxia and Human Diseases». У цих монографіях зібрані найостанніші відомості як про фундаментальні механізми дії інтервальної гіпоксії на організм людини і тварин, так і клінічний досвід використання її для лікування і попередження різних захворювань, а також в спортивній практиці і при виконанні спеціальних робіт в екстремальних умовах. Ці монографії користуються великою популярністю в міжнародних колах і вже витримали кілька перевидань.

Незважаючи на виняткову активність в сфері науки, проф. Т. Серебровська займається також громадською діяльністю. Вона є членом багатьох наукових товариств і редколегій різних журналів, засновником і співпрезидентом Польсько-українського товариства патофізіології дихання, почесним членом Польського наукового товариства фізіопульмонологів, дійсним членом (академіком) Міжнародної Академії Наук. Вона організувала і провела низку міжнародних

наукових конференцій. З 1993 по 2005 р.р. в межах організованого нею міжнародного товариства «NADIA» забезпечила доставку великих партій гуманітарної допомоги (медикаментів) із США. Тетяна Вікторівна ініціювала, скоординувала і брала участь в організації численних відвідувань до різних міст країни американських лікарів для обміну досвідом, а також стажування вітчизняних лікарів в провідних клініках сімейної медицини США та Польщі.

За активну діяльність Міжнародною асоціацією вчених в 2002 р. на Всесвітньому конгресі з високогірної медицини в Барселоні Тетяну Вікторівну було нагороджено медаллю «За чесність і безкорисливість у науці» («For Honesty and Disinterestedness in Science»).

Протягом багатьох років проф. Т.В. Серебровська була членом спеціалізованої вченої ради по захисту докторських та кандидатських дисертацій при Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка, а зараз бере активну участь у роботі вченої ради інституту фізіології ім. О.О. Богомольця. Саме вона започаткувала роботу Комітету з біомедичної етики в інституті та є незмінним його головою з 2004 р.

Тетяна Вікторівна – прекрасний педагог; з науковою молоддю у неї налагоджені плідні стосунки. Три її офіційних аспіранта успішно захистили дисертації, а багатьом іншим Тетяна Вікторівна допомогла влаштуватися на роботу в передові зарубіжні лабораторії. Багато років вона читала лекції в Київському університеті ім. Т.Г. Шевченка. Під її керівництвом на базі Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАНУ та Ельбруській високогірній медико-біологічній станції студентами кафедри фізіології виконані курсові та дипломні роботи.

Про особисті якості Тетяни Вікторівни можна судити з висловлювань її зарубіжних колег. Так наприклад, проф. John Reeves (Колорадський Університет, США), один з найвідоміших світових фахівців в галузі гіпоксії, писав: «Тетяна винятково енер-

гійний, продуктивний, серйозний учений з великим стажем роботи в галузі гіпоксії, яка має надзвичайно велику повагу і підтримку серед вчених міжнародного співтовариства. Вона є жінкою, що змагається в чоловічому товаристві, однак вона досить сильна, щоб керувати не тільки собою». Проф. Robert J. Swanson (Норфолк, США) висловлювався так: «Я був знайомий з багатьма людьми вищих сфер суспільства, але ентузіазм Тетяни в галузі дослідження гіпоксії і невпинна її професійна робота в ті часи, коли бюджетний дефіцит потребував надзвичайних творчих

думок і дій у важких економічних умовах, ставить Тетяну в розряд незрівнянних. Вона дійсно є головою і плечима для всіх, хто знаходиться поруч. Крім того, вона володіє особливою привабливістю і високими людськими якостями».

Колектив Інституту, редакція журналу та колеги з дружніх університетів, інститутів та лабораторій щиро вітають Тетяну Вікторівну Серебровську з ювілеєм. На багато років бажаємо міцного здоров'я, невичерпної енергії, всіляких гараздів на ниві плідної творчої праці та в особистому житті.